

Pasi Hakala

PALORISKI-ILMOITUSTEN KÄSITTELYPROSESSI KESKI-POHJANMAAN JA PIETARSAAREN ALUEEN PELASTUSLAITOKSESSA

Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Tuotantotalouden koulutusohjelma
Joulukuu 2022

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2022	Tekijä/tekijät Pasi Hakala
Koulutus Tuotantotalous	☒ AMK ☐ YAMK	
Työn nimi PALORISKI-ILMOITUSTEN KÄSITTELYPROSESSI KESKI-POHJANMAAN JA PIETARSAA- REN ALUEEN PELASTUSLAITOKSESSA		
Työn ohjaaja Jukka Kivirinta	Sivumäärä 19 + 4	
Työelämäohjaaja		
<p>Pelastuslaissa on vuodesta 2011 ollut pykälä 42, jossa muilla viranomaisilla sekä kunnan ja julkisyhteisöjen palveluksessa olevilla henkilöillä on velvollisuus tehdä ilmoitus rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa olevasta ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä</p> <p>Laajemmin Pelastuslain 42 §:stä saatiin tiedotettua eri yhteistyötahoille, kun Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto järjesti hankkeen Paloriski-ilmoitukset ja viranomaisyhteistyön kehittäminen. Hankkeen aikana järjestettyjen seminaarien tuloksena saatiin aktivoitua yhteistyöviranomaisia ja muita sidosryhmiä myös Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen alueella.</p> <p>Paloriski-ilmoitusten lukumäärä kasvaa lähes vuosittain tietoisuuden lisääntyessä. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää paloriski-ilmoitusten prosessia ja käsittelyä Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksella. Tällä tavoin valvonta tehostuu ja sen seuranta on myös helpompaa. Tarkoituksena on luoda ja kehittää Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitokselle järjestelmä, joilla tilastointi ja seuranta tehdään</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena pelastuslaitoksessa otetaan käyttöön tilastointimenetelmä, jolla paloriski-ilmoitusten määrää voidaan seurata. Alkuvaiheessa seuranta toteutetaan yksinkertaisella Excel-taulukolla. Taulukon seurannan ja käsittelyn tilan helpottamiseksi käytetään eri värejä, jolloin taulukon tulkitseminen nopeutuu. Lisäksi Merlot-palotarkastusohjelmaan luodaan 42 §:n mukaisiin ilmoituksiin liittyvät valvontatehtävät omaksi palotarkastuslajikseen.</p>		
Asiasanat paloriski-ilmoitus, palovaara, pelastuslaki		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2022	Author Pasi Hakala
Degree programme Industrial engineering and management		
Name of thesis THE PROCESS OF HANDLING FIRE RISK NOTIFICATIONS IN THE RESCUE DEPARTMENT OF THE CENTRAL OSTROBOTHNIA AND JAKOBSTAD REGION		
Centria supervisor Jukka Kivirinta		Pages 19 + 4
Instructor representing commissioning institution or company		
<p>Since 2011, the Rescue Act has had section 42, which says that other authorities and persons employed by the municipality and public associations have the obligation to report an obvious fire hazard or other accident risk in a building, an apartment or other object.</p> <p>Section 42 of the Rescue Act was more widely communicated to various cooperation parties, when the partnership network of rescue services organized the project Fire risk notifications and development of cooperation with authorities. As a result of the seminars organized during the project, it was possible to activate cooperation authorities and other stakeholders also in the area of the rescue service in Central Ostrobothnia and Jakobstad region.</p> <p>The number of fire risk notifications increases almost every year as awareness increases. The purpose of this thesis was to develop the process and handling of fire risk reports at the rescue service of Central Ostrobothnia and Jakobstad region. In this way, supervision becomes more efficient and its monitoring is also easier. The purpose was to create and develop a system for the rescue service of the Central Ostrobothnia and Jakobstad region, which will be used for statistics and monitoring</p> <p>As a result of the thesis, a statistical method will be introduced in the rescue service, it can be used to monitor the number of fire risk notifications. In the initial phase, monitoring is carried out with a simple Excel table. Different colors are used to facilitate monitoring and handling of the table, which makes interpreting the table faster. In addition, in the Merlot fire inspection program, the control tasks related to notifications according to § 42 are created as a separate type of fire inspection.</p>		
Key words fire danger, fire risk, Rescue Act		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

ERITYINEN PALOTARKASTUS

Tarkastuskohteessa tehtävä palotarkastus, joka suoritetaan ennen käyttötarkoituksen mukaisen tai käyttötarkoitukseltaan olennaisesti muuttuneen toiminnan aloittamista.

MERLOT

Palotarkastusohjelma.

PALORISKIASUNTO

Asunto tai rakennus, jossa on havaittu ilmeinen palonvaara tai muu suuri onnettomuusriski. Asunnosta on tehty paloriski-ilmoitus pelastusviranomaiselle pelastuslain 29.4.2011/379 42 § mukaisesti.

YLEINEN PALOTARKASTUS

Tarkoittaa valvontasuunnitelman mukaisin määrävälein tehtävää palotarkastusta.

YLIMÄÄRÄINEN PALOTARKASTUS

Tarkastus, jonka toimittamisesta päättää alueen pelastusviranomainen. Perusteena voi olla esimerkiksi kiinteistön omistajan tai haltijan pyyntö, nuohoojan, tarkastuslaitoksen tai toisen viranomaisen ilmoitus palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä puutteista. Lisäksi perusteena voi olla epäily, että palo- ja henkilöturvallisuudessa on oleellisia puutteita tai tehdään teematarkastuksia esimerkiksi suurmyymälöihin tai ravintoloihin.

VALVONTAKOHDE

Valvontakohteeseen on yleensä rakennus. Samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevat rakennukset, jotka muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden ja joilla on yhteinen turvallisuusvastaava, muodostavat yhden valvontakohteen.

VALVONTASUUNNITELMA

Pelastuslain (379/2011) vaatima vuosittain päivitettävä asiakirja, jossa on määritelty pelastuslaitoksen valvontatyön tavoitteet ja toteuttamismenetelmät ja toteutumisen arviointi.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KESKI-POHJANMAAN JA PIETARSAAREN ALUEEN PELASTUSLAITOS.....	3
2.1 Organisaatio.....	5
2.2 Turvallisuuspalvelut	6
2.3 Valvontasuunnitelma	7
2.4 Valvontakohteet ja palotarkastus.....	7
3 PALORISKI-ILMOITUKSET PELASTUSTOIMESSA	9
3.1 Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuus.....	9
3.2 Paloriskiasuminen ja paloriskikäsite.....	10
3.3 Ilmoitusvelvollisuuteen kuuluva ilmeinen palonvaara	11
3.4 Paloriski-ilmoituksen tekeminen	11
4 PALORISKI-ILMOITUKSEN PROSESSIN KEHITTÄMINEN	13
4.1 Lähtötilanne.....	13
4.2 Valvonnassa käytettävät resurssit	13
4.2.1 Tietojärjestelmä.....	14
4.2.2 Henkilöresurssit.....	15
4.2.3 Valvonnassa käytettävä varusteet	15
4.3 Valvonnan prosessikuvaus	16
5 TULOKSET JA POHDINTA	18
LÄHTEET	20
LIITE 1. ILMOITUS PALONVAARA, ESIMERKKI TÄYTETYSTÄ ILMOITUKSESTA	22

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kuvata ja kehittää paloriski-ilmoitusten käsittelyä Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksella. Tärkeää on kuvata esimerkiksi, miten niitä tilastoidaan ja seurataan. Palotarkastuksia eli valvontatehtäviä tehdään useilla eri nimikkeillä, kuten erityinen palotarkastus, yleinen palotarkastus, jälkipalotarkastus jne. Tässä opinnäytetyössä keskitytään paloriski-kohteiden palotarkastuksiin, jotka ovat ylimääräisiä palotarkastuksia.

Paloriskiasuntojen tarkastaminen on tullut lisäyksenä tavanomaiseen palotarkastustyöhön. Pelastuslaissa on vuodesta 2011 ollut pykälä 42, jossa muilla viranomaisilla sekä kunnan ja julkisyhteisöjen palveluksessa olevilla henkilöillä on velvollisuus tehdä ilmoitus rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa olevasta ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä (Pelastuslaki 29.4.2011, § 42).

Vuoden 2017 lopulla pelastuslaitosten kumppanuusverkosto haki tukea Palonsuojelurahastolta paloriski-ilmoitukset ja viranomaisyhteistyön kehittäminen -hankkeen toteuttamiseksi ja myös sai sitä vuoden 2018 helmikuussa. Hankeajaksi oli 1.4.2018-31.12.2018. Hankkeeseen palkattiin Kuntaliiton palvelukseen projektipäällikkö ja jokaiseen pelastuslaitokseen yhdyshenkilö. Heidän tehtävänsä oli yhdessä tuottaa yhdenmukainen, valtakunnallisesti käyttöön otettava sähköinen paloriski-ilmoituskanava sekä luoda paloriski-ilmoitusten käsittelyyn ja viranomaisyhteistyön kehittämiseen toimintamalli ja hyviä käytäntöjä antava käsikirja. Hankkeen aikana pidettiin projektipäällikön ja pelastuslaitosten edustajien kanssa kokoontumisia ja palavereja verkon välityksellä. Materiaalin edetessä pidettiin alueellisia seminaareja, joissa aktivoitiin yhteistyöviranomaisia sekä jaettiin tietoa hankkeesta. (Opas paloriskikohteiden ilmoittamiseen, valvontaan ja viranomaisyhteistyöhön. 2019, 4.)

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen seminaari järjestettiin 8.10.2018 Kokkolan kaupungintalossa. Seminaarissa projektipäällikkö kertoi aamupäivän aikana hankkeesta ja yleistä paloriskiasunnoista ym. Iltapäivän aikana puheenvuoron käyttivät sosiaaliviranomainen, terveydensuojeluviranomainen sekä isännöitsijä. Osallistujia seminaarissa oli 41 eri yhteistyötahoista. Seminaarissa solmittiin yhteistyösuhteita eri toimijoiden välillä. Yhteistyö vaatii tiedonvaihtoa ja usein myös yhteisiä tarkastus- ja asiakaskäyntejä. (Kontio 2022.)

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueella tuli vuosina 2011–2018 vain yksittäisiä paloriski-ilmoituksia vuosittain. Itse pitämästäni epävirallisesta seurannasta voi todeta, että vuodesta 2019 alkaen on paloriski-ilmoituksia tullut tarkastuksia tekeville henkilöille tullut yhteensä noin 20 kpl vuosittain. Suuri merkitys ilmoitusmäärän kasvulle on tietoisuuden lisääntyminen ja ilmoittamisen helppous.

Saapuneiden paloriski-ilmoitusten lukumäärää tulee tilastoida ja seurata. Tarkoituksena on luoda ja kehittää Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitokselle tapoja, joilla tilastointi ja seuranta tehdään. Tilastointi on tärkeää siksi, että tiedämme, kuinka paljon paloriskikohteita alueellamme on ja paljonko niiden tarkastaminen vie työaikaa. Seuranta joudutaan tekemään siksi, että paloriski-ilmoituksen käsittelyvaiheet tulevat dokumentoitua ja voimme tarvittaessa jälkikäteen esittää paloriski-ilmoituksen käsittelyn vaiheet ja niihin liittyvät perustelut.

2 KESKI-POHJANMAAN JA PIETARSAAREN ALUEEN PELASTUSLAITOS

Kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa pelastustoimen alueilla (Pelastuslaki 29.4.2011, § 24). Suomessa on 22 pelastustoimen aluetta, jotka valtioneuvosto on päättänyt. Alueelliset pelastuslaitokset perustettiin 1.1.2004, jolloin myös Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos aloitti toimintansa. (Laki pelastustoimen alueiden muodostamisesta 13.12.2001, § 3.)

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen alueella on 11 kuntaa tai kaupunkia, jotka valtioneuvosto on alueellisen pelastustoimen alkaessa määrännyt eli Kannuksen, Kokkolan ja Pietarsaaren kaupungit sekä Halsuan, Kaustisen, Kruunupyyn, Lestijärven, Luodon, Perhon, Toholammin ja Vetelin kunnat (KUVA 1). Isäntäkuntana toimii Kokkola, jonka hallinnon alaisuudessa toimii ylikunnallinen pelastuslautakunta, jossa on kaikkien kuntien edustus. Alueella asuu noin 100 000 asukasta. Alueen maapinta-ala on 5 962 km². (Nuolioja 2020, 4.)

KUVA 1. Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastustoimen alue (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos, 2019a).

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen henkilöstö muodostuu 106 päätoimisesta viran tai toimen haltijasta sekä noin 430 vapaaehtoisesta sopimuspalokuntalaisesta. Pelastuslaitoksen toimintaan kuuluu myös vapaaehtoistoiminnan puolella naisosastojen ja nuoriso-osastojen aktiivista toimintaa. (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos, 2019a.)

Vuoden 2023 alusta Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue aloittaa toimintansa. Tuleva Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue muodostuu Soitesta, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren pelastuslaitoksesta sekä osasta Keski-Pohjanmaan kuntien ja kaupunkien työntekijöistä (esimerkiksi koulukuraattorit ja -psykologit) ja kolmesta Kårkullan yksiköstä. (Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue 2022.)

KUVA 2. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue (Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue 2022).

Tuleva Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue on yksi Suomen 21 hyvinvointialueesta ja Suomen pienin. Nykyisestä Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksesta siirtyy kolme kuntaa Pohjanmaan hyvinvointialueeseen. Kunnat ovat Pietarsaari, Kruunupyö ja Luoto. Kuntien mukana siirtyy henkilökuntaa sekä kalustoa Pohjanmaan hyvinvointialueelle. (Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue 2022.)

2.1 Organisaatio

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen keskuskuntana toimii Kokkolan kaupunki, jonka yhtenä toimielimenä on pelastuslautakunta. Vastuu alueen pelastustoimesta on pelastuslautakunnalla ja pelastuslaitoksen toiminnasta vastaa pelastusjohtaja. (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2021, 5.)

Pelastuslaitoksen palvelut on tuotettu prosessimaisella palvelutuotannolla vuoden 2021 alusta alkaen. Pelastuslaitoksen toimintasäännössä on määritelty pelastuslaitoksen prosessimainen palvelutuotanto, tehtävät, oikeudet ja vastuut. Pääprosesseja eli palvelualueita on kolme, ja ne ovat pelastuspalvelut, turvallisuuspalvelut sekä tuki- ja varautumispalvelut. Palvelualueista vastaavat pelastuspäälliköt. Osaprosessien ja niiden aliprosessien sekä projektien vastuuhenkilöt määritetään erikseen. (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2020, 7.)

Kuvassa 3 on kuvattu vuoden 2023 alusta aloittavan Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen palvelutuotantokaavio. Siinä pääprosesseja on edelleen samat kolme, mutta palvelualueiden nimet muuttuvat enemmän prosessia kuvaaviksi. Pelastuspalvelut säilyvät samana, mutta turvallisuuspalveluista tulee onnettomuuksien ehkäisyn palvelut ja tuki- ja varautumispalveluista tulee turvallisuus- ja varautumispalvelut. (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2021. Palvelutasopäätös 2021 - 2025.)

KUVA 3. Keski-Pohjanmaan pelastuslaitoksen palvelutuotantokaavio (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2021. Palvelutasopäätös 2021 - 2025).

2.2 Turvallisuuspalvelut

Turvallisuuspalvelualueen tehtävänä ja osaprosesseina on onnettomuuksien ennaltaehkäisy, valvonta-tehtävät ja turvallisuusviestintä. Osaprosesseja tekevät kaikki turvallisuuspalvelualueen viranhaltijat ja joihinkin osaprosessiin on nimetty vastuuhenkilö, kuten esimerkiksi turvallisuusviestintään. Valvonta-tehtäviä eli palotarkastuksia suorittavat pelastuslaitoksen pelastusviranomaisiksi nimetyt henkilöt. Valvottavat kohteet jaetaan henkilöiden vastuukohteiksi. (Kontio 2022.). Valvontatehtävissä toimivat pelastuspäällikkö, kemikaalitarkastaja, kolme palomestaria, neljä palotarkastajaa ja kahdeksan palo-esimiestä (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2019b. Ohjeet ja lomakkeet. Valvontasuunnitelma 2022, 13).

2.3 Valvontasuunnitelma

Uusi Pelastuslaki (379/2011) astui voimaan 1.7.2011. Laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä ei enää määritellä palotarkastettavia kohteita, vaan pelastuslaitos määrittelee itse palotarkastettavat kohteet alueella esiintyvien riskien perusteella. Pelastuslain 79 § velvoittaa pelastuslaitokset laatimaan valvontasuunnitelman valvontatehtävän toteuttamisesta. (Pelastuslaki 29.4.2011.)

Palotarkastusten lisäksi ja niiden yhteydessä alueen pelastusviranomaisen suorittaa myös asiakirjavalvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa pelastuslain velvoitteiden noudattamista kohteessa. Tämä tapahtuu esimerkiksi kohteen laatiman pelastussuunnitelman sekä muiden palo- ja poistumisturvallisuudesta laadittujen asiakirjojen arvioinnilla. Valvontasuunnitelmalla kohdennetaan pelastuslaitoksen valvontaa kohteisiin riskien mukaisesti ja pyritään vaikuttamaan onnettomuuksien määrään entistä tehokkaammin. Valvontasuunnitelma perustuu palvelutasopäätökseen ja riskien arviointiin. (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos 2019b.)

2.4 Valvontakohteet ja palotarkastus

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen alueella on valvontasuunnitelmassa kaikille kohteille, jotka eivät ole asuinrakennuksia tai niihin paloturvallisuuden suhteen rinnastettavia kohteita, määritelty palotarkastusohjelmaan tarkastusvälit. Tällaisia kohteita ovat ympärivuorokautisessa käytössä olevat kohteet kuten sairaalat, opetusrakennukset ja päiväkodit, kokoontumis- ja liiketilat, teollisuus- ja varastorakennukset sekä maatalousrakennukset. Kohteiden tarkastusvälit vaihtelevat 1 ja 10 vuoden välillä. Esimerkiksi opetusrakennuksia ja päiväkoteja on alueelle 170 kpl, joista vuonna 2022 tarkastetaan 102 kpl. (Valvontasuunnitelma 2022, 7.)

Paloriskiasuntoja tarkastaa pelastuslaitoksen alueella kolme nimettyä pelastusviranomaista. Paloriskiasuntojen tarkastaminen poikkeaa tavanomaisesta palotarkastuksesta. Paloriskiasunnot eivät ole valvontasuunnitelmassa, vaan kohteet tulevat tarkastettavaksi erillisten ilmoitusten perusteella. (Kontio 2022.)

Valvontasuunnitelmassa olevien kohteiden ja paloriski-asuntojen tarkastus poikkeaa toisistaan siinä, että valvontasuunnitelmassa olevat kohteet ovat tuttuja, mutta paloriskiasuntoihin mennään yleensä ensimmäistä kertaa. Valvontasuunnitelmakohteisiin valmistaudutaan yleensä tulostamalla edellisen tarkastuksen pöytäkirja ja sopimalla tarkastusajankohta, johon asiakasta pyydetään yleensä ottamaan

esille tarkastuksessa tarvittavia asiakirjoja. Paloriskiasuntojen tarkastus vaatii enemmän selvittelyjä ja taustatyötä. Soittamalla ilmoituksen tekijälle saadaan silminnäkihavainnot kohteesta ja tarkemmat tiedot asuntotyyppistä, esim. kerrostalohuoneisto tai rivitaloasunto. Kohteen osoitetiedot saadaan vasta tässä vaiheessa, sillä ilmoituslomakkeella ei voi osoitetietoja ilmoittaa. (Kontio 2022.)

Usein paloriskiasunnossa asuvalla on ongelmia elämänhallinnan kanssa (kohta 3.2). He ovat usein myös sosiaalituen tai muun yhteiskunnan tuen varassa eläviä. Tässä vaiheessa selvitetään soittamalla sosiaalityöntekijöille, ovatko asukkaat heidän asiakkaitaan. Myöskin alkoholi ja huumeongelma selvitetään. Tarkastusajankohta sovitaan asiakkaan kanssa. Tarkastukseen osallistuu yleensä useita viranomaistahoja. Pelastusviranomaisen lisäksi tarkastuksessa on usein mukana sosiaaliviranomainen, terveystarkastaja sekä isännöitsijä. Joskus tarvitaan myös poliisin virka-apua, mikäli kohteessa on epäily väkivalta- tai huumetaustasta.

Tarkastuksen jälkeen tarkastuksesta laaditaan pöytäkirja. Hallintolain mukaan asiakasta täytyy kuulla ennen kuin asia voidaan ratkaista eli tehdä asiasta päätös. Asiakkaalle lähetetään kuulemisvaiheen pöytäkirja, johon pyydetään vastinetta määräajan puitteissa. Lähtökohtaisesti kuuleminen suoritetaan aina kirjallisesti, mutta pelastusviranomaisen harkinnan tai asianomaisen pyynnön perusteella myös suullista kuulemistä voidaan käyttää. Määräajan jälkeen asia ratkaistaan ja laaditaan pöytäkirja saatujen selvitysten perusteella. Pöytäkirja ja valitusosoitus toimitetaan asiakkaalle. Lähtökohtaisesti palotarkastuspöytäkirja on julkinen asiakirja, mutta paloriskiasuntojen tarkastuspöytäkirjat ovat salassa pidettäviä, jos niihin joudutaan kirjaamaan tietoja henkilön elintavoista, toimintakyvystä tai muista henkilökohtaisista oloista. Salassapito merkitään siten, että se näkyy kaikissa asiakirjoissa, ja merkinnästä on käytävä selville, mihin salassapito perustuu. (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 24 § 1 mom. 32 k.)

3 PALORISKI-ILMOITUKSET PELASTUSTOIMESSA

Pelastuslaki (379/2011) on soveltamisalaltaan laajin pelastustoimea koskeva laki. Pelastuslain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Lain tavoitteena on myös, että onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. (Pelastustoimea ja hätäkeskustoimintaa koskevat lait ja asetukset.)

Pelastuslain toisessa luvussa mainitaan kansalaisen yleisestä toimintavelvollisuudesta. Toimintavelvollisuus koskee jokaista, joka huomaa tai saa tietää tulipalon syttyneen tai muun onnettomuuden tapahtuneen tai uhkaavan eikä voi heti sammuttaa paloa tai torjua vaaraa, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan siitä vaarassa oleville, tekemään hätäilmoituksen sekä ryhtymään kykynsä mukaan pelastustoimenpiteisiin. (Pelastuslaki 29.4.2011, § 3.)

Pelastuslain kuudennessa luvussa kerrotaan yhteistoiminnasta pelastustoimen tehtävissä. Yhteistyötä tehdään muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi (Pelastuslaki 29.4.2011, § 42). Pelastuslain 42 §:n toisessa momentissa muut viranomaiset velvoitetaan tekemään salassapitosäännösten estämättä ilmoituksen alueen pelastusviranomaiselle, jos he virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin (Pelastuslaki 29.4.2011, § 42).

Lisäksi paloriski-ilmoitusvelvollisuus koskee kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämistä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä (Pelastuslaki 29.4.2011, § 42).

3.1 Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuus

Paloriskiasunnossa tehdyn palotarkastuksen pöytäkirjassa voidaan viitata Pelastuslain 9 §:n velvoitteisiin. 9 §:n velvoitteita voidaan tulkita laajasti ja ne soveltuvat useimpiin tapauksiin.

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että rakennus, rakennelma ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että:

- 1) tulipalon syttymisen, tahallisen sytyttämisen sekä leviämisen vaara on vähäinen;
- 2) rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalossa tai muussa äkillisessä vaaratilanteessa poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa muulla tavoin;
- 3) pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista;
- 4) pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon. (Pelastuslaki 29.4.2011, § 9.)

Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei saa säilyttää ullakolla, kellarissa, rakennuksen alla tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että siitä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaaraa tai että tulipalon sammuttaminen vaikeutuu. (Pelastuslaki 29.4.2011, § 9.)

3.2 Paloriskiasuminen ja paloriskikäsite

Pelastuslain 42 §:ssä puhutaan ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä, joka havaitaan rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa. Pelastusviranomaisten työssä on havaittu, että enemmistö paloriski-ilmoituksista liittyy asuinympäristöihin, joiden asukkaita yhdistää usein yksi tai useampi seuraavista

- yksinäisyys, syrjäytyminen
- ikääntyminen
- fyysisen toimintakyvyn heikkeneminen
- aistien alenemat
- muistisairaudet
- runsas päihteiden käyttö
- vahva lääkitys
- mielenterveyden ongelmat
- kulttuurierot. (Opas paloriskikohteiden ilmoittamiseen, valvontaan ja viranomaisyhteistyöhön 2019, 10.)

3.3 Ilmoitusvelvollisuuteen kuuluva ilmeinen palonvaara

Asuntoon tai sen välittömään ympäristöön on kertynyt huomattava määrä tavaraa tai jätettä. Tavaramäärän takia asunnossa liikkuminen tai sieltä poistuminen on vaarantunut. Lisääntynyt tavaramäärä voi myös syttyä ja levitä huomattavan nopeasti. Yleensä tavaraa ja jätettä on kertynyt lattialle siten, että lattiapintaa ei ole ollenkaan näkyvissä. (Opas paloriskikohteiden ilmoittamiseen, valvontaan ja vi-
ranomaisyhteistyöhön. 2019, 25.)

Kuvassa 2 on esimerkki keittiöstä, jossa on ilmeinen palovaara. Lattialle on kertynyt tavaraa ja roskaa. Lisäksi tiskipöydällä ja liedon päällä ja ympärillä on palavaa tavaraa. Kuvan tilanteessa ilmoitusvelvol-
lisuus ylittyy.

KUVA 2. Tyypillinen paloriskiasunnon keittiö (Jääskeläinen 2019).

3.4 Paloriski-ilmoituksen tekeminen

Paloriski-ilmoituksen tekemiseen Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen nettisivuilla on kuvassa 3 oleva sivu, jonka kautta ilmoituksen voi tehdä. Ilmoitus tapahtuu Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatiman sähköisen lomakkeen kautta. Ilmoitus välittyy oikealle pelastuslaitok-
selle, kun valitaan kunta, missä paloriskiasunto sijaitsee. Ilmoituslomakkeen täyttämisen ja lähettämi-
sen jälkeen tulee Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen turvallisuuspalvelujen

palvelualueen sähköpostiin ilmoitus palonvaarasta. Liitteessä 1 on esimerkki saapuneesta ilmoituksesta.

Pelastuslaitos » Ohjeet ja lomakkeet » Ilmoitus palonvaarasta tai onnettomuusriskistä

Etusivulle	<h2>Ilmoitus palonvaarasta tai onnettomuusriskistä</h2> <p>Pelastuslaitos toimii yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa onnettomuuksien ehkäisemisessä ja turvallisuuden ylläpitämisessä. Osana tätä turvallisuustyötä pelastuslaitos käsittelee ilmoituksia ilmeisestä palonvaarasta sekä muista onnettomuusriskeistä.</p> <p>Huomioithan, että pelastusviranomaisen ei ota kantaa asunnon siivottomuuteen, mikäli se ei aiheuta välitöntä onnettomuusvaaraa tai estä turvallista poistumista.</p> <p>Kiireellisissä hätätilanteissa soita hätänumeroon 112!</p> <h3>Ilmoituslomake</h3> <p>https://pelastustoimi.fi/asiointi/lomakkeet/ilmoitus-ilmeinen-palonvaara</p>
Pelastuslaitos	
Turvallinen arki	
Yritykset ja yhteisöt	
Ohjeet ja lomakkeet	
Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma	
Turvallisuuskoulutus	
Valvontasuunnitelma	
Valvontatoiminnan hinnasto	
Kemikaalien käyttöturvallisuus	
Ilotulitteiden käyttö	
Kulutus ja kokon poltto	
Kohdekortti	
Ilmoitus palonvaarasta tai onnettomuusriskistä	
Tulvat	

Lisätietoja

Pelastuslaki 42 §

Yhteystiedot

**Palotarkastaja
Nygård Jari**
Puh. 044 3745 273
etunimi.sukunimi(at)pelastustoir

**Palomestari
Hakala Pasi**
Puh. 044 7885 270
etunimi.sukunimi(at)pelastustoir

Kiireellisissä tapauksissa soita 112!

KUVA 3. Ilmoitus palonvaarasta tai onnettomuusriskistä (Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos, 2019c).

4 PALORISKI-ILMOITUKSEN PROSESSIN KEHITTÄMINEN

4.1 Lähtötilanne

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää paloriski-ilmoitusten prosessia ja käsittelyä Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksella. Tällä tavoin valvonta tehostuu ja sen seuranta on myös helpompaa. Paloriskikohteisiin suoritettujen palotarkastusten lukumäärää ja käsittelyvaiheita ei tällä hetkellä ole nopeasti saatavilla. Tarkoituksena on luoda ja kehittää Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitokselle tapoja, joilla tilastointi ja seuranta tehdään. Tilastointi on tärkeää siksi, että tiedämme, kuinka paljon paloriskikohteita alueellamme on ja paljonko niiden tarkastaminen vie työaikaa. Seuranta joudutaan tekemään siksi, että paloriski-ilmoituksen saatuaamme tiedämme, missä vaiheessa asian käsittely on ja kuka prosessia hoitaa.

4.2 Valvonnassa käytettävät resurssit

Pelastuslaitos tekee valvontatyötä, joka perustuu riskienarviointiin. Valvonnan tulisi kohdistua asioihin ja kohteisiin, joista saataisiin paras mahdollinen hyöty käytettävissä oleviin resursseihin nähden. Perinteisesti pelastuslaitosten valvontatyö on kohdistunut pitkälti julkisten ja suurehkojen rakennusten tarkastuksiin. Tilastojen mukaan tulipaloihin liittyvät henkilövahingot tapahtuvat kuitenkin asuinrakennuksissa, ja erityisen suuressa riskissä ovat tunnistetut riskiryhmät (Ketola, J. & Kokko, E. 2019, 29).

Paloriskiasuntojen tarkastuksiin käytettävien resurssien määrä on erilainen riippuen alueen koosta ja erityisesti henkilöstöresursseista. Tietojärjestelmät ja varusteet pyritään saamaan valtakunnallisesti samanlaisiksi, mutta henkilöstön määrä vaihtelee. Suurimmilla pelastuslaitoksilla saattaa olla useita palotarkastajia, jotka tekevät pelkästään palotarkastuksia paloriskikohteisiin. Näissä laitoksissa paloriski-ilmoituksia saattaa tulla satoja vuosittain. Toisessa ääripäässä ovat pienet pelastuslaitokset, joissa paloriski-ilmoituksia tulee muutamia kymmeniä ja tarkastukset tehdään muiden töiden ohessa.

4.2.1 Tietojärjestelmä

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksella on käytössä Merlot Palotarkastus -ohjelmisto, jolla ylläpidetään valvonnan toteuttamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellista valvontarekisteriä. Rekisteriin kirjataan valvonnan kannalta olennaiset tiedot valvontakohteista sekä valvontakohteisiin suoritettavat toimenpiteet.

Kuvassa 4 on Merlot Palotarkastus -ohjelman valvontakohteiden ylläpitosivusta. Valvontatehtävistä laaditaan Merlotiin pöytäkirja, joka on valvonta-välilehden alla. Pöytäkirjan laatimiseksi tulee ensimmäiseksi valita valvontatoimenpide, jonka valikon alta tulee yleisimmät palotarkastustehtävät. Paloriskikohteiden palotarkastuspöytäkirjoille ei Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen palotarkastusohjelmassa ole erikseen otsikkoa, vaan tarkastukset merkitään ylimääräisiksi palotarkastuksiksi. Seurannan ja tilastoinnin helpottamiseksi Merlot-palotarkastusohjelmaan olisi mahdollista luoda 42 §:n mukaisiin ilmoituksiin liittyvät valvontatehtävät omaksi palotarkastuslajikseen. Palotarkastuslajiksi voisi esimerkiksi muodostaa ylimääräinen palotarkastus, 42 §. Tällöin palotarkastuslajista ilmenee suoraan, että kyseessä on paloriskiasumiseen liittyvä ylimääräinen palotarkastus.

Valvontakohteiden ylläpito

Rakenn. perustiedot Valvonta Omatoiminen varautuminen Samm. ja pelastuslaitteet Yhteyshenkilöt Rakennustekn.tiedot Varusteet/Lämmitys Rakenne Lisätiedot Valvontahistoria

Perustiedot

Pöytäkirjan nro Toimenpidehaku Hyväksymispvm Hyväksytty Hyätty

Valvontapvm 29.04.2022 Arvointihaku Määräaika Korjauksen jälkeen

Tarkastaja Hyväksyja

Kohteen valinta

Osapuolet

Valvontatoimenpide

- Yleinen palotarkastus
- Ylimääräinen palotarkastus**
- Jalkpalotarkastus
- Erityinen palotarkastus
- Ylimääräinen palotarkastus
- Käyttöönottotarkastus
- Neuvonta
- Lausunto
- Omaavavonta

Postiosoite

Pöytäkirja valmis

Vast.ottajan allekirj.

Kielikoodi

Suomi Ruotsi

Vastaanottaja

Nimi

Lähiosoite

Postiosoite

Sulje

Opastus

Tallenna pöytäkirja

Tyhjennä kentät

Poista pöytäkirja

Lausunto

Jakelu

Maksutiedot

Valtuosotus

Tulosta

Muut toimenpiteet

Litebiedotot

KUVA 4. Merlot -palotarkastusohjelma

4.2.2 Henkilöresurssit

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen henkilöresurssit ovat rajalliset. Alueen ns. päivähenkilöstöä on 21, jonka lisäksi hallinnossa työskentelee kuusi henkilöä. Päivähenkilöstöstä palotarkastuksia tekee seitsemän henkilöä palotarkastajan ja palomestarin nimikkeillä. Näistä seitsemästä henkilöstä kolme suorittaa palotarkastuksia paloriskikohteissa. Paloriskikohteiden tarkastus vaatii tarkastajalta erilaisia ominaisuuksia kuin tavanomaisten kohteiden tarkastus. Tarkastuksessa tehdään lähes aina viranomaisyhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Lisäksi kohteiden tarkastuksen päättäminen ja loppuun saaminen saattaa vaatia useita käyntejä kohteissa ja vie tarkastajalta tehokasta työaikaa pahimmillaan useita päiviä. Riskikohteissa asioiden käsittely on usein paljon enemmän kuin määräysten antamista ja valvomista.

Kummunsalo on opinnäytetyössään ja omalla työpaikallaan myös usein törmännyt siihen, ettei kukaan oikein halua käydä sen tyyllisissä kohteissa, joista paloriski-ilmoituksia tulee. Sitä pidetään ehkä hieman alempiarvoisena työtehtävänä ja sellaisena, mitä ei oikein haluttaisi tehdä. Muidenkin laitosten edustajien kanssa keskustellessaan hän on myös saanut saman käsityksen, ettei riskikohteiden tarkastuksille ole halukkaita. (Kummunsalo 2014, 36.)

4.2.3 Valvonnassa käytettävä varusteet

Paloriskiasuntojen tarkastuksissa täytyy ottaa myös työturvallisuus huomioon. Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston riskiasumisen asiantuntijaverkosto on ehdottanut turvallisuuspalveluille hyväksyttäväksi yhdenmukaista minimivarustusta pelastuslaitosten riskiasuntojen valvontatyötä tekeville käytettäväksi osana yhdenmukaista toimintatapaa.

Paloriskiasunnot ovat usein siivottomia ja niissä on runsaasti tavaraa, joka jo itsessään aiheuttaa riskejä valvontatyötä tekeville. Usein kuitenkin myös paloriskiasunnon asukas tuo omat riskinsä tarkastukseen, ja niihin pelastusviranomaisen on syytä myös varautua. Asukas saattaa olla päihteiden käyttäjä, mielenterveyspotilas tai muuten vaan viranomaisvastainen henkilö ja pahimmillaan käyttäytyy aggressiivisesti ja uhkaavasti tarkastajaa kohtaan. Vielä pelastusviranomaisten tiedossa ei ole vakavia tapaturmia tai vakavia ylilyöntejä liittyen tarkastajien koskemattomuuteen, mutta uhkaavia tilanteita on jo

ollut. Jotta vahingoilta tulevaisuudessakin vältytään, on asiantuntijaverkosto laatinut paloriskitarkastuksia tekeville varustelistan, jossa on määritelty valvontatyötä tekevän minimivarustus sekä suosituksia.

Paloriskiasuntotarkastuksia tekevän henkilön varustuksena ja vaatetuksena tulee olla henkilökohtainen varustus, asemavaatetus (pitkähihainen), turvakengät ja viiltosuojatut suojakäsineet. Lisäksi laitokselta tulee olla tarvittaessa saatavilla suojaliivit. Muita aina saatavilla olevia tarvikkeita tulee olla kertakäytökäsineet, kengänsuojat, hengityksensuojain (FFP2/FFP3) ja kasvomaski, kertakäyttöhaalarit (esim. Tyvek), suojalasit, valaisin, käsidesi / desinfiointiaine ja jännitekynä. Mikäli valvontatyötä tekevällä ei ole Virve-puhelinta muihin työtehtäviin liittyen, tulee pelastuslaitoksella olla Virve-puhelin/puhelimia tarvittaessa mukaan otettavaksi. Suosituksena pidetään, että tarkastajalla on mukanaan häkämittari lämmityskaudella, varustekassi varusteille sekä palovaroittimia ja paristoja. Hepatiittirokotukset paloriskitarkastuksia tekeville tulisi olla laitoksen puolesta. (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto. 2021.)

Mikään varustus ei täysin takaa turvallisuutta vaan tarkastajan oma toiminta on äärimmäisen tärkeää. Koulutusta hankalien asiakkaiden kohtaamiseen tulee toteuttaa laitoksilla. Yksintyöskentelyä tulee paloriskiasuntojen osalta välttää, mikäli kohde ei ole hyvin tiedossa. (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto. 2021.)

4.3 Valvonnan prosessikuvaus

Valvonnan suhteen pelastuslaitoksella nähtiin myös tärkeäksi laatia valvontaan liittyen oma prosessikuvaus.

Prosessikuvaus on esitetty alla:

1. Ilmoitus onnettomuusriskistä saapuu pelastuslaitokselle sähköpostitse
2. Koulutetut työntekijät vastaanottavat ilmoituksen ja merkitsevät sähköpostiin, kuka ilmoituksen käsittelee.
 - a. Ilmoitukseen reagoidaan 3 vrk sisällä
 - b. Vastuhenkilö ottaa yhteyttä ilmoittajaan
3. Tarkastuskäynnin tarpeen selvittäminen ja ajankohdan ilmoittaminen /sopiminen
 - a. Tarvittaessa muiden viranomaisten osallistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

4. Tarkastuskäynti
 - a. Yhteistarkastus muiden viranomaisten kanssa
 - b. Havainnointi ja muistiinpanot pöytäkirjan laatimista varten
5. Pöytäkirjan laatiminen ja asiakkaan kuuleminen
6. Tarvittaessa korjausmääräykset ja määräaika korjauksille
7. Ensimmäinen jälkivalvontakäynti
8. Seuranta ja johtopäätökset valvontakäynnin vaikutuksista
9. Riski katsotaan olevan hyväksyttävällä tasolla. Pöytäkirja asianomaiselle ja valvonnan päättäminen

5 TULOKSET JA POHDINTA

Tavoitteena on luoda malli ja tilastointimenetelmä, jolla voidaan kuvata prosessi suoritettujen tarkastusten tietojen tallentamiseen. Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitokselle luodaan tässä yhteydessä tilastointijärjestelmä saapuneiden paloriski-ilmoitusten seurantaan varten ja Merlot-palotarkastusohjelmaan lisätään 42 §:n mukaisiin ilmoituksiin liittyvät valvontatehtävät omaksi palotarkastuslajikseen. Alkuvaiheessa seurantajärjestelmä toteutetaan yksinkertaisella Excel-taulukolla, jossa on seuraavat sarakkeet.

- numerointi
- ilmoituksen saapumispäivämäärä
- yhteydenottopäivämäärä asiakkaaseen
- paikkakunta
- osoite
- asiakkaan henkilötiedot
- puhelinnumero
- valvontakäynnin päivämäärä
- 1. jälkitarkastuksen päivämäärä
- 2. jälkitarkastus jne.
- valvonnan päättäminen (käsittely valmis)

Taulukossa voidaan käsittelyä korostaa eri väreillä, jolloin on helpompi seurata käsittelyn tilaa. Valvonnan päättäminen, kun käsittely on valmis, voidaan merkitä vihreällä värillä ja kesken olevat käsittelyt keltaisella.

Excel-taulukossa tulee huomioida tiedoston käyttöoikeuksien rajaaminen asianmukaisesti ja tietoturvallinen säilyttäminen. Tietoturvallisuus toteutetaan siten, että taulukkoon on pääsy vain paloriskiasuntojen tarkastajilla, ja heidän esihenkilöllä. Järjestelmällisen seurannan avulla jatkossa saadaan tarkkoja lukumääriä ilmoitusten määrästä, niiden käsittelyajoista sekä esimerkiksi siitä, kuinka moni ilmoitus johtaa mihinkin toimenpiteisiin. Kun kyse on lakisääteiseen ilmoitusvelvollisuuteen perustuvista ilmoi-

tuksista viranomaiselle, niiden käsittelyvaiheiden tulee olla todennettavissa jälkikäteen. Jälkikäteen tulee olla esitettävissä käsittelyn vaiheet ja niihin liittyvät perustelut, jos tapaukseen liittyy myöhemmin viranomaistutkinta tai valitus.

Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Vuoden 2023 alussa Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos lakkaa olemasta osana Kokkolan kaupungin organisaatiota, jolloin Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue aloittaa toimintansa. Tehtävät ja toiminnot eivät alkuvaiheessa muutu, mutta jatkossa organisaatiota mahdollisesti kehitetään ja muutoksia on odotettavissa. Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan kuitenkin käyttää hyväksi uudessa organisaatiossakin, sillä paloriski-ilmoitusten käsittelyä jatketaan, kuten ennenkin.

Lopuksi voidaan todeta, että pelastuslaitoksilla on varmasti erilaisia tapoja tilastoida ja seurata paloriski-ilmoitusten käsittelyä ja joillakin on varmasti saman tyyppisiä Excel-taulukkojakin. Tämän seurannan todetaan riittävän Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitokselle johtuen alueemme koosta ja käytettävissä olevista resursseista. Jatkossa olisi hyvä saada aluksi yhtenäinen seurantajärjestelmä kaikille pelastuslaitoksille ja tuleville hyvinvointialueille sekä tulevaisuudessa valtakunnallisesti.

LÄHTEET

Hallintolaki 6.6.2003/434. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>. Viitattu 10.12.2022.

Jääskeläinen, J. 2019. Paloriskiasunnon tarkastuksessa pureudutaan monisyisiin ongelmiin. Blogiteksti. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen Kuumaa kamaa -blogi. Saatavissa: <https://blogit.turku.fi/vspelastus/paloriskiasunnon-tarkastuksessa-pureudutaan-monisyisiin-ongelmiin/>. Viitattu: 13.4.2022.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue. 2022. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue. Saatavissa: <https://soite.fi/soite/keski-pohjanmaan-hyvinvointialue/tietoa-hyvinvointialueesta/> Viitattu 4.7.2022.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2019a. Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastustoimen alue. Saatavissa: https://kokkola.navigo.fi/aluepelastuslaitos/pelastuslaitos/fi_FI/pelastuslaitos/. Viitattu: 4.3.2022.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2019b. Ohjeet ja lomakkeet. Valvontasuunnitelma. Saatavissa: https://kokkola.navigo.fi/aluepelastuslaitos/lomakkeet/fi_FI/valvontasuunnitelma/. Viitattu: 8.4.2022.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2019c. Ohjeet ja lomakkeet. Ilmoitus palovaarasta tai onnettomuusriskistä. Saatavissa: https://kokkola.navigo.fi/aluepelastuslaitos/lomakkeet/fi_FI/ilmoitus_palovaarasta/. Viitattu:4.7.2022.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2020. Toimintasääntö 1.1.2021 alkaen. Saatavissa: [20205966-9-1.PDF \(oncloudos.com\)](https://oncloudos.com/20205966-9-1.PDF). Viitattu: 25.11.2022.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. 2021. Palvelutasopäätös 2021 - 2025. Saatavissa: <https://kpsph-hva.oncloudos.com/kokous/2022462-13-20201.PDF>. Viitattu: 10.12.2022.

Ketola, J. & Kokko, E. 2019. Pelastustoimen taskutilasto 2014 – 2018. Saatavissa: http://info.smedu.fi/kirjasto/Sarja_D/D1_2019.pdf. Viitattu: 25.11.2022.

Kummunsalo, K. 2014. Toiminnallinen opinnäytetyö: Ohje asuntojen palo- ja onnettomuusriskien ilmoittamisesta. Palopäällystötutkinto. Savonia-ammattikorkeakoulu. Palopäällystön koulutus. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201404043862>. Viitattu: 22.8.2022.

Laki pelastustoimen alueiden muodostamisesta 13.12.2001/1214. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2001/20011214>. Viitattu: 25.11.2022.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>. Viitattu 22.8.2022.

Nuolioja, J. 2020. Kokemuksia pelastuslaitoksen viranomaistyön vaikuttavuudesta suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavissa kohteissa Kokkolassa ja Pietarsaarella: Tarkastelu Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen alueella oleviin erityistä vaaraa aiheuttaviin kohteisiin. Tekniikan

ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Centria-Ammattikorkeakoulu. Teknologiaosaamisen johtamisen koulutusohjelma. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202004124909>. Viitattu 4.3.2022.

Kontio, J. 2022. Palomestari, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos. Asiantuntija-haastattelu 19.7.2022.

Opas paloriskikohteiden ilmoittamiseen, valvontaan ja viranomaisyhteistyöhön. 2019. Suomen Kuntaliitto. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2019/1995-opas-paloriskikohteiden-ilmoittamiseen-valvontaan-ja-viranomaisyhteistyohon>.

Viitattu: 8.4.2022.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto. 2021. Ohje. Paloriskiasumisen kumppanuusverkosto 28.10.2021. Saatavissa: www.pelastuslaitokset.fi. Viitattu: 25.11.2022.

Pelastuslaki 29.4.2011/379. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>. Viitattu: 4.3.2022.

Pelastustoimea ja hätäkeskustoimintaa koskevat lait ja asetukset. Sisäministeriö. Saatavissa: <https://intermin.fi/pelastustoimi/lainsaadanto>.

Viitattu: 4.3.2022.

LIITE 1. ILMOITUS PALONVAARA, ESIMERKKI TÄYTETYSTÄ ILMOITUKSESTA

Lähettilä: Valtion yhteinen julkaisualusta

Lähetetty: keskiviikko 27. huhtikuuta 2022 16.17.21 (UTC+02:00) Helsinki, Kiova, Riika, Sofia, Tal-
linna, Vilna

Vastaanottaja: SM_VP_PEO_ilmoitukset; PEL_VP_KP_Turvallisuuspalvelut

Aihe: Ilmoitus palonvaara

Ilmoitus ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä. Tiedot välittyvät käyttäjän valitse-
man kunnan pelastuslaitokselle. Mikäli käyttäjä on valinnut ilmoitukseensa väärän kunnan, niin välitä
saapunut viesti ja sen sisältämät tiedot ilmoitusta koskevan alueen pelastuslaitokselle.

1. * Olen tutustunut säädösperustaan, lukenut ja ymmärtänyt ylläolevan.

- Kyllä

2. * Hyväksyn rekisteri- ja tietosuojaselosteen.

- Kyllä

3. Ilmoittajan nimi

4. Organisaatio

- soite/ensihoito

5. Puhelinnumero

6. Sähköpostiosoite

7. Ajankohta, jolloin parhaiten tavoitettavissa lisätietoja varten.

- aina

8. Valitse ilmoitusta koskeva kunta

- Kokkola

9. Asuntoon ja/tai sen välittömään ympäristöön on kertynyt huomattava määrä tavaraa/jätettä. Asun-
nossa liikkuminen tai asunnosta poistuminen on vaarantunut tai on vaara, että palo voi syttyä ja levitä
poikkeuksellisen nopeasti (poikkeuksellinen siivottomuus: lattiaa ei näkyvissä, lattialla jätteitä, sano-
malehtiä, muuta irtainta ym.).

- Kyllä

10. Liedellä tai tulisijan välittömässä läheisyydessä säilytetään palamiskelpoista tavaraa, eikä asiaa
voitu korjata sen havaitsemishetkellä.

- Kyllä

11. Henkilö on aiheuttanut omalla toiminnallaan (esim. sairaudesta tai päihteiden käytöstä johtuen)
vaaraa itselleen tai muille (läheltä piti -tilanteita, syttymiä, palonalkuja).

- Kyllä

12. Henkilön toimintakyky on rajoittunut ja hänellä on siitä johtuen haasteita havaita alkava tulipalo, reagoida siihen tai poistua tulipalosta itsenäisesti.

- Kyllä

13. Sauna on täynnä tavaraa tai kiukaan välittömässä läheisyydessä on tavaraa eikä asiaa voitu korjata sen havaitsemishetkellä.

- Kyllä

14. Laadi kuvaus/selostus havaitusta ilmeisestä palovaarasta tai muusta onnettomuusriskistä. Ethän kirjoita ilmoitukseen kohteeseen liittyviä yksilöintitietoja (osoite, asukkaan nimi tms.) Pyydämme tiedot ottaessamme yhteyttä.

- Asunto todella epäsiisti ja runsaasti palavaa jätettä ja tavaraa lattioilla ja huonekalujen päällä.

15. 1. sotkuista, tavaroita pöydillä ja lattialla, liikkuminen ja poistuminen hankalaa ja osa kulkureiteistä tukossa.

- Kyllä

16. 2. sotkuista, tavaroita reilusti pöydillä ja lattialla, liikkuminen ja poistuminen vaarantunut, koska kulkureitit pääosin tukossa.

- Kyllä

17. 3. erittäin sotkuista, tavaroita todella paljon pöydillä ja lattialla, liikkuminen erittäin hankalaa ja poistuminen vaarantunut, koska kulkureitit tukossa.

- Kyllä

18. 4. tavaroita röykkiöittäin pöydillä ja lattialla, liikkuminen ja poistuminen mahdotonta, koska kulkureittejä ei ole.

- Kyllä